

Teema 2. Sama jää on peittänyt meidät

FAKTAT J2.

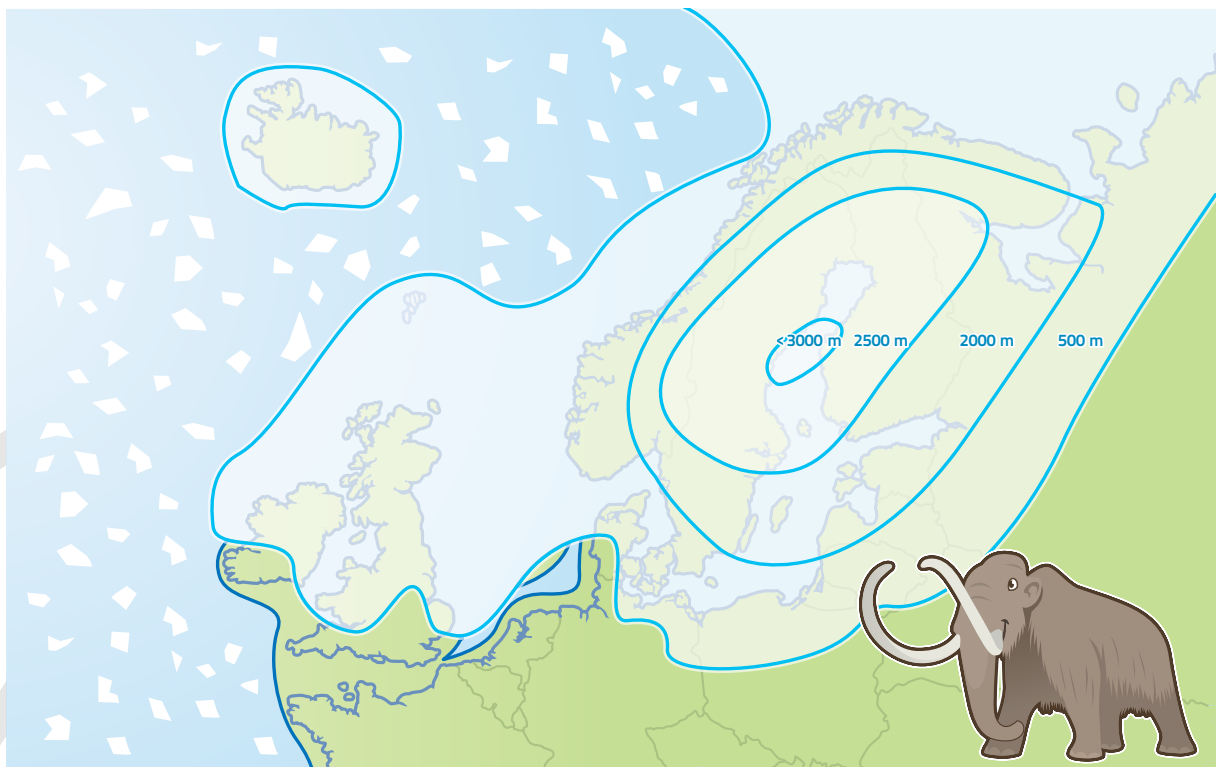
Jään levinneisyys Pohjois-Euroopassa

Viimeisin Veiksel-jääkausi alkoi noin 115 000 vuotta sitten, mutta se keskeytyi monta kertaa ennen kuin se 30 000 vuotta sitten saavutti päävaiheensa. Jää-tiköityminen oli laajimmillaan 22 000 vuotta sitten (katso kartta) ja silloin jäänreuna peitti Berliinin ja si-vusi Lontoota, Varsovaa ja Moskovaa. Mannerjäätik-kö peitti myös Pohjois-Amerikan, jolloin koko Kanada oli jään peitossa ja jäänreuna ulottui Yhdysvaltojen suurten järvien eteläpuolelle. Jää oli paksuimmillaan Pohjois-Euroopan, erityisesti Korkean Rannikon yllä, noin 3 000 metriä.

Valtava jäämassa Korkean Rannikon ja Merenkurkun saariston päällä painoi maankuorta alas jopa 800 metriä sen alkuperäisen tason alle. Merkittävä ilmas-ton lämpeneminen 18 000 vuotta sitten aiheutti sen, että mannerjäätikkö alkoi sulaa reunoiltaan ja sula-

minen jatkui keskustaa kohti. Ajan mittaan jää oheni ja paine maankuorta vasten väheni, jolloin maa alkoi kohota. Aluksi kohoaminen oli nopeaa, jopa yli 10 cm vuodessa, mutta sittemmin se hidastui.

10 500 vuotta sitten jään reuna sijaitsi tässä. Noin 1 500 vuotta myöhemmin lähes koko mannerjäätikkö oli sulanut pois. Maa oli kohonnut jo 500 metriä jään poistussa alueeltamme. Tämä kohoamisprosessi kesti 8 400 vuotta. Tähän päivään mennessä alue on noussut 286 metriä, joka on korkein mitattu ranta-viiva Skulebergetin huipulla. Nykyään maa kohoaa 8 mm vuodessa, ja tutkijat uskovat, että kestää vielä vähintään 10 000 vuotta ennen kuin jäljellä olevat 100 maankohoamismetriä nousevat ja ja prosessi päät-tyy.

Kuva näyttää jään levinneisyyden ja paksuuden Pohjoismaissa viime jääkauden aikana. Jääpeite oli paksuimmillaan (noin 3000 metriä) Korkean Rannikon/Merenkurkun saariston päällä. Käyrät osoittavat alueiden jäiden paksuudet.

Kuvat osoittavat, miten jää vetäytyi takaisin Pohjois-Eurooppaan. Mannerjäätikö oli laajimmillaan 22 000 vuotta sitten. Jää sulii Korkean Rannikon/ Merenkurkun saariston alueelta 10 500 vuotta sitten.

Huomaa, että kuvasarja näyttää ainoastaan jääpeitteen levinneisyyden ja sulamisen – rantaviivat eivät kuvaa kyseistä ajanjaksoa. Katso kuvat seuraavalla sivulla.

Itämeren kehitysvaiheet ja
rantaviivan muuttuminen
eri aikakausina näkyvät
tässä.

